

ÇOCUKTA GÖRGÜ KURALLARI . . . NEREYE KADAR ?

Ablası, masanın öbür ucundaki yarım bardak dolusu limonataya uzanıp bir dikişte gırtlığından garip sesler çıkararak tümünü yutarken, küçük Ayşe merak dolu gözlerle onu izlemektedir.

Ablası limonatasını lezzetle içtikten sonra ağzını kollarıyla siler ve sesli bir şekilde geçirir.

Hayranlıkla onu izleyen Ayşe, ablası gibi geçirti çıkarmak için gırtlığını zorlar. Böyle bir sahne karşısında bir anne olarak siz, belki bir an tereddüte düşebilir ve acaba nerede hata yaptığınıza dair kara kara düşüncelere dalabilirsiniz.

Size göre, eski görgü kuralları geçerliliğini çoktan kaybetmiştir, hatta çocuğunuza "Bunu yapmak ayıptır" türü cümleler kullanmaktan çekinirsiniz. Siz, çocuk eğitiminde ebeveynlere düşen en önemli görevin, çocuğa uyumlu ve saygılı bir beraberliğin yolunu göstermek olduğuna inanan bir anne tipi misiniz?

Çocuğunuzun, kendi ayakları üzerinde durabilen ve yaşamını kendi inandığı doğrultuda çizebilen bir insan olmasından yanasınız. O halde siz, toplumda hala geçerliliğini korumaya devam eden tüm o "görgü kuralı yığınını", çocuğunuza yüklemeye hakkınız olmadığına inanan annelersiniz.

Elbette hiçbir anne, çocuğunun kurulmuş bir kukla olmasını ya da aksine iflah olmaz bir yaramaz ya da önüne geleni deviren bir saygısız olmasını istemez.

PEKİ NE YAPMALI ?

Çocuklarımızı baskıcı yöntem yerine arkadaşça eğitmemiz yeterli olmuyor. Bu işin zorluğu, ne şekilde öğrettiğimize bağlıdır. Biz ebeveynlerin davranışları, bu konuda kıstas oluşturuyor.

Davranışlarımız, toplumsal kültürümüzün bir parçasıdır. Çocuklar bu davranışları ancak kendi gözlemleri sonucu edinirler. Burnunu karıştıran; bir "evet" i, "hayır" ı sözcük dağarcığından esirgeyen ve küfür etmeyi sıradan bir şey gibi gören, çocuğundan daha iyisini bekleyebilir mi?

Çocukların algıları çok hassastır; sadece yabancılar mı saygı göstereceği ya da aynı saygının aile bireylerine de mi gösterileceğini anlaması uzun sürmez. Burada, "Ama benim çocuğum daha çok küçük" gerekçesinin hiçbir geçerliliği yoktur, çünkü henüz bir yaşındaki bir çocuğun yanlışlıkla canını yaktığımızda, özür dileyebiliriz.

YETİŞKİNLERE SABIRLI OLAMAK DÜŞÜYOR

Saygılı davranış, sadece hareketlerle sınırlı değildir; En temel koşulu, kendini karşısındakinin yerine koyabilmektir. Bu duygu, 5-6 yaşındaki çocuklarca henüz anlaşılabilir. Anneanneleri, onlara kendi yaptığı reçeli sunduğunda "Eeh!" diye reddettiklerinde, onu kırabileceklerini anlayamazlar. Çocuk, ancak 10 yaşından sonra bunun farkına varmaya başlar. O halde, bize geriye ufak çocuklara davranışların ana hatlarını sabırla ve sevgiyle açıklamak kalır.

Yani, çocuğa, anneannesinin onun için emek vererek yaptığı reçeli tiksiniyerek geri çevirmesinin onu kırabileceği; uzatılan bir hediyeye karşılık teşekkür edilmesi gerektiği açıklanmalıdır.

YA SOKAK TERBİYESİ ? . . .

Çocuklar aile ortamının dışında örneğin, dışarıda arkadaşlarıyla oynarken onlardan doğal olarak etkilenirler. Davranışlardaki olumsuz etkiler, aile ortamına taşındığında ebeveynler kendilerini bir savaş ortamında hissederler. Argo terimlerin, küfürlerin mümkün olduğu kadar çocukta alışkanlık yapmaması için çocuğa bu davranışların hoş karşılanmadığını vurgulamak gerekir. Aksi takdirde çocuk, dışardan edindiği bu davranışları alışkanlık haline getirebilir.

Ebeveynlerin bu çabası sonuç vermediğinde çocuğa bunun tekrarı halinde oda cezası verileceğini belirterek uyarıda bulunulabilir. Eğer buna rağmen çocuk bu uyarıyı dikkate almayarak tekrar ederse daha önce yapılmış olan tehdit yerine getirilmelidir.

EMİRLERİNİ DUymAZDAN GELİN

Üzerinde durulması gereken diğer bir konu:

Çocuk, emrederek istediğini yerine getirebildiğini gördüğünde buna devam edecektir. Fakat emirlerinin karşılıksız kaldığını, bu şekilde hiç dikkate alınmadığını fark ettiğinde, bu davranışlarından vazgeçecektir ve annesinin ona öğretmiş olduğu rica anlamındaki sözcüklerle cümlelerini kuracaktır.

Belki dört yaşındaki bir çocuktan, görüşme sırasında el sıkışmasını bekleyemeyiz fakat bu yaştaki bir çocuğa "iyi günler" veya "Hoşçakal" sözcükleri pekala öğretilir.

KURALLARIN DIŞINA ÇIKMAK . . .

Çok önemli sayılabilecek konulardan biri de çocuklarımızın duygularına verdiğimiz önem.

Onlar asla, akrabalara ve aile dostlarına öpücük vermeleri, sarılmaları ve kucağa gitmeleri konusunda zorlanmamalı. Aynı zamanda, çocukların istemedikleri halde öpülmelerine de izin verilmemelidir.

Aile yaşamı içerisinde, arasıra kuralların dışına çıkmak eğlenceli olabilir.

Örneğin, akşamları televizyonun karşısında rahatça uzanmak ve pizzayı ellerimizle yemek.

Haftada bir kez de olsa, böyle sıradışı bir akşam çocuklar açısından da keyifli olabilir. Böylece çocuklar, her zaman yapmalarına izin verilmeyen yaramazlıkları, dilediğince yapabilirler. Bu da onlarda rahatlık ve mutluluk yaratır.